

ANDREÆ BERZII

IN SUPREMA FRANCIAE CVRIA

CONSILIARIO AEQVISSIMO.

 CONSVETVDINIS leges & tabellam veteris Sapientiae coloribus depictam tibi dico, consecroque (Vir Nobilissime) ut tuo nomine decorata splendeat magis, extetque certissimum mea in te observantiae monumentum: benevolè illam te accepturum vel maximè confido, quòd cum sis scientissimus, omnisque litteraturae fautor, & acerrimus civilis consuetudinis vindex, mihi dubium non est quin probes, consuetudinis naturalis momenta, propter mutuam utriusque cognationem, sub tuis auspiciis explicari defendique: nec est quòd hanc gratiam mihi pollicear, ut vulgò factitant, ex superstitiosa quadam trifoliorum gentilitii tui emblematis explicatione, cum satis superque mihi aliunde patuerit benignitas tua, nec ignorem quantam in te comitatem, cum singulari iudiciorum integritate coniunctam, litigantes experiantur, quàm certè ipsis ut optabilius nihil: ita etiam illa, ad exemplum & regulam paternae atque auitae virtutis, in supremo Galliarum Senatu, te iudicia exercere, perspicuè commonstrat: Itaque unicum habeo quod te rogem, selectum hoc è Medicina effatum, quod propter insigne tui scuti ornamentum quodammodo gloriatur, coram te propugnari ut patiaris: quòd si abs te impetranero, quibus tibi deuinctus sum nominibus, fiet accessio maxima, & sanè non tam mihi molestum erit importunitatis & audaciae accusari: quàm iucundum, hanc, qualiscumque illa sit, ratione meum in te obsequium, palam profiteri voluisse.

R. Debonnaire.

QVÆSTIO MEDICA.

QVOD LIBETARIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS XIV. IANVARII,

M. CLAVDIO GERMAN Doctore Medico, moderatore.

Spermine Natura consueti purgantia?

86

INTESTINARVM dissensionum blanda conciliatrix natura, nihil non molitur vt sauientium humorum motus componat, eorumque prauitatem emendet atque corrigit: natiui caloris non solum opem implorat, sed etiam ab extraneo & febrili, sibi suppetias quaerit: his instructa subsidia eos concoquit, mitificat, secernit, secretos qua via est facilius exterminat, vel quam maxime fieri potest, procul à nobilissimis visceribus summouet: quod si facultatis expultricis infirmitate, aut materiae peccantis contumacia, numeris omnibus non fuerit absoluta euacuatio, metusque imminet iterati in morbum lapsus, prouidus Artifex ad cathartica statim confugit, quæ vitali calore suscitata purgent, non promiscue fugentia, aut aliqua sanguinea molis mutatione, sed similitudine totius substantiae vitiosos humores attenuando prius præparatos attrahant, eosque tradant eiectioni facultati, aduersa medicamenti qualitate & succorum copia grauius lacescit, deturbandos per loca conuenientia.

T in morbis, quos parit sanguinis vbertas, aut exandescencia eiusdemque in patremaliquam præceptis illapsus, iterum atque iterum administrata prudenter phlebotomia omnia penè curationis momenta continet: sic in diuturnis, purgantia medicamenta omnium instar nobis esse debent: sed An initio, furentis & quasi spe impunitatis exultante materia, semper tutus eorum vsus? Minime. An semper expectanda perfectæ coctionis signa? Nequaquam: Effusus & venenatus humor, naturæ conatus eludens, vtiliter quidem quamprimum educitur, quous morbi die, etiam critico: qui verò in hac vel illa parte penitus adhærescit, rudiora saltem requirit maturitatis indicia, quibus velut fidelissimis nuncijs, admonitus Medicus, porrigendæ potionis opportunitatem sibi adesse ratus, purgantia aromatis condita & *spumantia* exhibet, quorum effratata vis, modicè astrigentium & refrigerantium consortio temperetur: maxime autem caendum est, *καθαρτρία* ne præscribas inconsulto & non flagitante summa necessitate: illa enim incorrupta sanitate fruentibus periculosa, sub grauiditatis initium & finem fetus corrumpunt, ventriculum quamuis validissimis tergoribus contextum fatigant læduntque, denique venenis affinia, multò vehementius corporis æconomiam labefaciunt, quam quodlibet præsidij genus: interdum enim ad defectionem animi sanguinem detrahere iuuat, purgare, nunquam.

TAQVE, morbi longioris pertinaciæ, aut identidem recurrente in anno ægrotatione, si quis cogatur, ad exhauriendam sentinam impunitatis quæ sordescit, crebro repetitis medicationibus naturam sollicitare ad noxiorum succorum deciectionem, is non semper eadem sorbeat pharmaca: naturâ enim nihil appetentius similem, nihil rapacius, & vt longâ grauissimi atque pestilentiis aëris occusatione nihil accipit damni, ita sæpius ingesti medicaminis tandem aliquando despiciet impetus idque amicum habebit potius, quam ab eo possit tantulum commoueri, aliâ prorsus ratione ab ipsa venæ sectione, quæ consueti, non minus frugifera est, quam si nunquam fuisset imperata.

VIS nescit in remedium vsu & diætâ præcipienda, imprimis habendam esse rationem consuetudinis? Ideo malè periit Aristoteles Melitenensis, quod eius omnino neglecta fuisset indicatio: certè hominum non pauci, nullo negotio bubulas carnes euincunt, verum qui in saxatilibus piscibus coquendis & conficiendis non mediocriter laborarent: anus quædam Attica, cicutâ tanquam salutari sibi quæ accommodato nutrimento vesceretur, & quemadmodum plantarum genus *διωρτίον*, vbi solum mutauit, benigni succi appulsu, ingenitam malitiam belle tetendit, modificat & ad extremum, deponit: sic haustum medicamentum purgans, ob eam quam persæpe antea partibus inusserit, non *αμείνων* modò, sed & substantiæ similitudinem, in ægrotantis partes se conuertit, facillè patietur, vel si sit perniciacius, nec plenè edomitum, aut veneni naturam induet, aut vacuandi humoris prouentum faciet ampliorem.

ANTI igitur consuetudinis vis æstimanda: cibi consueti, licet noxi, minis lædunt, suntque diutinâ consuetudine palato suauiores: Vis esse sanus? Elige optimum viuendi genus, id iucundum reddet consuetudo: Deprehendes infirmos homines nonnullos, acquisito per consuetudinem robore & certâ quadam in musculis conformatione & figurâ, in moribus ciendis, valentioribus esse multo promptiores: quinetiam extrinsecus ad motus plurimum vt iuuatur natura, permutari illa, desiderat & vix ex illis quicquam accipit commodi, si hæc, nonnunquam habuerit familiaria & in delicijs: vnde mirum non est, quod post longinquos vsus alicuius *καθαρτρία*, velut cum eo factis induciis eo que in amicitiam recepto, propter quos *ἐνέμενον*, facultate purgante non moueatur.

Spernit ergo Natura consueti purgantia.

Proponebat Lutetiæ ROBERTVS DE BONNAIRE Ambianus. A. R. S. H. M. D. C. XXXVIII.

DOMINI DOCTORES DISPVATVRI.

M. Guillelmus du Pré.
M. Philbertus Morisset.
M. Iacobus Cornury.

M. Carolus Gallemeau Regis Medicus Ordinarius.
M. Iacobus Jamin.
M. Petrus Sauter.

M. Carolus le Clerc.
M. Ioannes Bourgeois.
M. Mauritius de Monstrel.

